

BC23, BC35 BC23E, BC35E

FI

Sähkökiukaan käyttö- ja asennusohje

SV

Monterings- och bruksanvisning för bastuaggregat

BC

BCE

Kiukaan käyttötarkoitus: BC/BCE -kiuas on tarkoitettu pienten perhesaunojen lämmittämiseksi löylylämpötilaan. Muuhun tarkoitukseen käyttö on kielletty.

Perhekäytössä oleville kiukaille ja ohjauslaitteille takuuaika on kaksi (2) vuotta. Talosaunojen kiukaille ja ohjauslaitteille takuuaika on yksi (1) vuosi.

Lue käyttäjän ohjeet huolellisesti ennen käyttöönottoa.

HUOM! Tämä asennus- ja käyttöohje on tarkoitettu saunan omistajalle tai saunan hoidosta vastaavalle henkilölle sekä kiukaan sähköasennuksesta vastaavalle sähköasentajalle.

Kun kiuas on asennettu, luovutetaan nämä asennus- ja käyttöohjeet saunan omistajalle tai saunan hoidosta vastaavalle henkilölle.

Parhaat onnittelut hyvästä kiuasvalinnastanne!

Aggregatets användningsändamål: BC/BCE-aggregatet är avsett för uppvärmning av små familjebastur till badtemperatur. Annan användning av aggregatet är förbjuden.

Garantitiden för de bastuaggregat onc den kontrollutrustning som används i familjebastur är två (2) år. Garantitiden för de bastuaggregat och den kontrollutrustning som används i bastur i flerfamiljshus är ett (1) år.

Studera bruksanvisningarna noggrant innan aggregatet tas i bruk.

OBS! Monterings- och bruksanvisningarna är avsedda för bastuns ägare eller den som ansvarar för skötseln av bastun samt för den elmontör som ansvarar för elinstallationerna.

När bastuaggregatet monterats, skall montören överläta dessa anvisningar till bastuns ägare eller till den som ansvarar för skötseln av bastun.

Våra bästa gratulationer till ett gott val av bastuaggregat!

SISÄLLYSLUETTELO

1. KÄYTÄJÄN OHJE	3
1.1. Kiuaskivien latominen	3
1.2. Saunahuoneen lämmitys	3
1.3. Kiukaan ohjainlaitteet ja käyttö	4
1.3.1. Kellokytkimellä ja termostaatilla varustetut kiukaat (BC23, BC35)	4
1.3.2. Eriillisellä ohjauskeskuksella varustettavat kiukaat (BC23E, BC35E)	5
1.4. Löylynheitto	5
1.4.1. Löylyvesi	6
1.4.2. Saunahuoneen lämpötila ja kosteus	6
1.5. Saunomisohjeita	6
1.6. Varoituksia	6
1.7. Häiriötilanne	7
2. SAUNAHUONE	7
2.1. Saunahuoneen eristäminen ja seinämateraalit	7
2.1.1. Saunan seinien tummuminen	8
2.2. Saunahuoneen lattia	8
2.3. Kiuasteho	8
2.4. Saunahuoneen ilmanvaihto	9
2.5. Saunahuoneen hygienia	9
3. ASENTAJAN OHJE	10
3.1. Ennen asentamista	10
3.2. Kiukaan kiinnitys seinään	10
3.3. Suojakaide	10
3.4. (C90, C150) ohjauskeskuksen ja antureiden asennus (BC23E, BC35E)	12
3.5. Sähkökytkennät	12
3.5.1. Ylikuumenemissuojan palautus (BC23, BC35)	12
3.6. Sähkökiukaan eristysresistanssi	12
3.7. Vastusten vaihtaminen	13
4. VARAOSAT	16

ELECTRICAL CONNECTIONS (Norway, Belgium) 15

INNEHÅLL

1. ANVISNINGAR FÖR ANVÄNDAREN	3
1.1. Hur bastustenarna bör staplas	3
1.2. Uppvärmning av bastu	3
1.3. Aggregatets styranordningar och bruk	4
1.3.1. Aggregaten med timer och termostat BC23, BC35	4
1.3.2. Aggregaten med separat styrenhet (BC23E, BC35E)	5
1.4. Kastning av bad	5
1.4.1. Vattenkvalitet	6
1.4.2. Temperatur och luftfuktighet	6
1.5. Badanvisningar	6
1.6. Varningar	6
1.7. Vid störningar	7
2. BASTU	7
2.1. Isolering av bastu, väggmaterial	7
2.1.1. Väggarna i bastun mörknar	8
2.2. Bastuns golv	8
2.3. Aggregatets effekt	8
2.4. Ventilation	9
2.5. Bastuhygien	9
3. MONTERINGSANVISNINGAR	10
3.1. Före montering	10
3.2. Montering på vägg	10
3.3. Skyddsräcke	10
3.4. Montering av (C90, C150) styrcentral och sensor (BC23E, BC35E)	12
3.5. Elinstallation	12
3.5.1. Återställning av överhettningsskydd (BC23, BC35)	12
3.6. Elaggregatets isolationsresistans	12
3.7. Byte av värmeelement	13
4. RESERVDELAR	16

ELECTRICAL CONNECTIONS (Norway, Belgium) 15

1. KÄYTTÄJÄN OHJE

1.1. Kiuaskivien latominen

Sähkökiukaalle sopiva kivistö on halkaisijaltaan 4–8 cm. Kiuaskivinä tulee käyttää varta vasten kiukaisiin tarkoitettuja, tunnettuja, massiivisia kiuaskiviä. **Keveiden, huokoisten ja samankokoisten keraamisten "kiven" käyttö on kielletty, koska ne saattavat aiheuttaa vastuksien liiallisen kuumenemisen sekä rikkoutumisen. Samoin pehmeitä vuolukiviä ei saa käyttää kiuaskivinä.**

Kivet on syytä pestä kivipölystä ennen latomista. **Kivet ladotaan kiukaan kivitilaan rostien päälle, kuumennuselementtien (vastusten) väleihin siten, että kivet kannattavat toisensa. Kiven paino ei saa jäädää vastusten varaan.**

Kiviä ei saa latoa liian tiiviisti, jotta ilmankierto kiukaan läpi ei estyisi. Kiviä ei saa myöskään kiihata tiukasti kuumennuselementtien välille, vaan kivet on ladottava väljästi. Aivan pieniä kiviä ei ole syytä laittaa kivitilaan lainkaan.

Kiven tulee peittää kuumennuselementit kokonaan. Mitään korkeaa kehoa kivistä ei saa rakentaa elementtien päälle. Katso kuva 1.

Käytön aikana kivet rapautuvat, minkä vuoksi ne on ladottava uudelleen vähintään kerran vuodessa ja kovassa käytössä useammin. Samalla pitää poistaa kiukaan alaosaan kertynyt kivijäte ja uusia rikkoutuneet kivet.

Takuu ei vastaa vioista, jotka aiheutuvat muiden kuin tehtaan suo- sittelemien löylykivien käytöstä. Takuu ei myöskään vastaa vioista, jotka aiheutuvat siitä, että käytössä murentuneet tai liian pienet kivet ovat syyynä kiukaan ilmankiuron tukkeutumiseen.

Kiukaan kivitilaan eikä läheisyyteen saa laittaa mitään sellaisia esineitä tai laitteita, jotka muuttavat kiukaan läpi virtaavan ilman määrää tai suuntaa aiheuttaen näin vastuksien liiallisen kuumenemisen sekä palovaaran seinäpintoihin!

1.2. Saunahuoneen lämmitys

Kiukaasta ja kivistä irtoaa ensimmäisellä lämmityskerralla hajuja, joiden poistamiseksi on järjestettävä saunahuoneeseen hyvä tuuletus.

Kiukaan tehtävä on lämmittää saunahuone ja kiukaan kivet löylylämpötilaan. Jos kiuas on teholtaan sopiva saunahuoneeseen, hyvin lämpöeristetty sauna lämpenee löylykuntaan noin tunnin aikana. Katso kohta 2.1. "Saunahuoneen eristäminen ja seinämateriaalit". Sopiva lämpötila saunahuoneessa on noin +65 °C – +80 °C.

Kiuaskivet kuumenevat löylykuntaan yleensä samassa ajassa kuin saunahuonekin. Liian tehokas kiuas lämmittää saunailman nopeasti, mutta kivet saattavat jäädää alilämpöisiksi ja laskevat löylyveden läpi. Jos taas kiuasteho on saunahuoneeseen nähdyn liian pieni, saunahuone lämpenee hitaasti ja kylpijä saattaa yrittää löylyn avulla (heittämällä vettä kiukaalle) nostaa saunan lämpötilaan, mutta löylyvesi vain jäähdyytää kiukaan kivet nopeasti ja hetken päästä saunassa ei ole lämpöä tarpeeksi, eikä kiuaskaan pysty antamaan löylyä.

1. ANVISNINGAR FÖR ANVÄNDAREN

1.1. Hur bastustenarna bör staplas

Stenar med en diameter på 4–8 cm är lämpliga för elaggregatet. Använd endast massiva bastustenar av väldigt märke som uttryckligen är avsedda att användas i bastuaggregatet. **Det är förbjudet att använda lätta, porösa keramiska stenar av samma storlek, eftersom de kan orsaka alltför hög temperatur i motstånden, varvid motstånden kan gå sönder. Använd inte heller mjuk täljsten som bastustenar.**

Det är skäl att tvätta av dammet innan stenarna packas i aggregatet. **Stenarna staplas på rosten i stenboet, mellan varmeelementen (motstånden) på så sätt, att stenarna bär upp varandra. Stenarnas tyngd får inte belasta motstånden.**

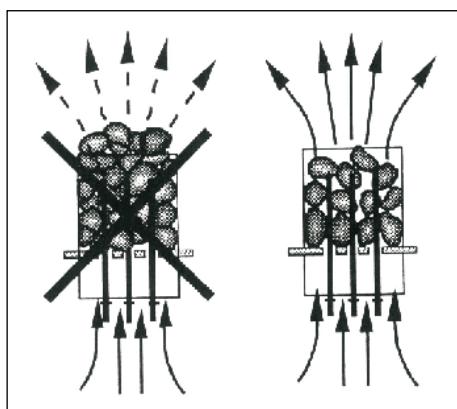
Stenarna får inte packas alltför tätt, eftersom luftcirkulationen då kan hindras. Kila inte heller fast stenar mellan varmeelementen, utan placera dem så att de sitter löst. Riktigt små stenar bör inte alls användas.

Stenarna skall helt täcka varmeelementen. Stapla dock inte upp en stor hög på elementen. Se bild 1.

Stenarna vittrar med tiden, varför de bör staplas om på nytt minst en gång per år, vid flitigt bruk något oftare. Avlägsna samtidigt skräp och smulor i botten av aggregatet och byt ut stenar vid behov.

Garantin täcker inte fel som förorsakas av att andra stenar än sådana som rekommenderats av tillverkaren används. Garantin täcker inte heller fel som förorsakas av att vittrat stenmaterial eller smästenar blockerar aggregatets luftcirkulation.

Det är förbjudet att i aggregatets stenutrymme eller dess närhet placera föremål eller anordningar som ändrar mängden luft som passerar genom aggregatet eller ändrar luftens riktning och därigenom orsakar överhettning i motstånden och brandfara i väggtyorna!

Kuva 1. Kiuaskivien ladonta
Bild 1. Stapling av bastustenar

1.2. Uppvärmning av bastu

Första gången aggregatet och stenarna värms upp avger de lukter som bör avlägsnas genom god ventilation.

Aggregatets uppgift är att värma upp bastun och bastustenarna till badtemperatur så snabbt som möjligt. Om aggregatets effekt är lämplig för bastun, värms en välisolerad bastu upp på ca 1 timme. Se punkt 2.1. "Isolering av bastun, väggmaterial". Lämplig temperatur i bastun är ca +65 ° – +80 °C.

När bastun är varm är också bastustenarna i regel så varma att man kan kasta bad. Ett aggregat med alltför hög effekt värmer upp luften snabbt, medan stenarna ännu kan ha så låg temperatur att vattnet rinner igenom. Om aggregatets effekt i stället är för låg i förhållande till bastuns volym, värms rummet upp långsamt. Om badaren då försöker höja temperaturen genom att kasta bad, kyler badvattnet snabbt ner stenarna, varvid badtemperatur snart är alltför låg.

För att garantera sköna bad måste aggregatets

Jotta löylynautinto kyliessä toteutuisi, tulee kiuasteho valita huolella esitteiden tietojen perusteella saunahuoneeseen sopivaksi. Katso kohta 2.3. "Kiuasteho".

1.3. Kiukaan ohjainlaitteet ja käyttö

Kiuasmallit BC23 ja BC35 on varustettu kellokytkimellä ja termostaatilla, jotka sijaitsevat kiukaan alaosassa.

Kiuasmallit BC23E ja BC35E tarvitsevat erillisen ohjauskeskuksen, joka on asennettava saunahuoneen ulkopuolelle kuivaan tilaan.

Aina ennen kiukaan päälle kytkenään tulee tarkastaa, ettei kiukaan päällä tai lähihetäisyydellä ole mitään tavaroita. Katso kohta 1.6. "Varoitukset".

1.3.1. Kellokytkimellä ja termostaatilla varustetut kiukaat (BC23 ja BC35)

Kellokytkin

Kiuas kytketään päälle kellokytkimen väentiellä. Kellokytkimen asteikolla on kaksi aluetta, joista ensimmäinen on "hetipääle" -alue, eli kiuas menee päälle valituksi ajaksi (0–4 tuntia). Jälkimmäisen asteikon alue on ns. ennakkovalinta-alue (1–8 tuntia). Tällä alueella käynnistetään kiuas lämpenemään halutun odotusajan kuluttua. Lämpeneminen käynnisty, kun kellokoneisto on kiertänyt säätimen takaisin "hetipääle" -alueelle eli numeron neljä (4) kohdalle. Tämän jälkeen kiuas on n. 4 tuntia päällä, ellei säädintä käännetä aikaisemmin O-kohtaan, jossa vastuksien virrat katkeavat ja kiuas kytkeytyy pois lämmityksestä. Katso kuva 2.

Esimerkki 1. Henkilö lähtee hiihtolenkille ja haluaa saunoa sen jälkeen. Hiihtolenkin arvioitu kestoaika on 5 tuntia. Kiukaan kellokatkaisinta käännetään myötäpäivään toiminta-alueen (asteikko 0–4) yli ennakkovalinta-alueelle (asteikko 1–8) kohtaan 4.

Kello käynnistyy ja neljän tunnin kuluttua virta kytkeytyy kiukaalle – kiuas alkaa lämmetä. Koska saunan lämpenemisaika on noin yksi tunti, sauna on lämmin ja kylpykunnossa n. 5 tunnin kuluttua eli juuri silloin, kun henkilö palaa hiihtolenkiltä.

Esimerkki 2. Jos henkilö haluaa saunoa "heti", eikä näin ollen halua käyttää ennakkovalintaa, tulee kellokatkaisin käänää toiminta-alueella (0–4) haluttuun kohtaan, jolloin virta kytkeytyy kiukaaseen välittömästi – kiuas alkaa lämmetä ja sauna on kylpykunnossa noin tunnin kuluttua.

Kiuas kannattaa kytkeä heti pois päältä, kun saunominen on loppunut ja on todettu kiukaan kivet kuiviksi. Joskus saattaa olla kuitenkin tarpeellista jättää kiuas pieneksi aikaa päälelle kuivattamaan saunan puurakenteita.

HUOM! On ehdottomasti varmistettava siitä, että kiukaan kellolaite on katkaissut kiukaan vastuksien virrat asetusajan kuluttua.

Termostaatti ja ylikuumenemissuoja

Termostaatti koostuu kahdesta toimintayksiköstä, joista aseteltavissa oleva yksikkö pyrkii pitämään saunahuoneeseen säädetyn lämpötilan vakaana.

Lämpötilan säätö tapahtuu termostaattia säätämällä minimin ja maksimin välillä. Oikea kohta termostaatin säätimen asennolle tulee hakea kokeilemalla.

effekt alltså vara noggrant beräknad enligt riktuppgifterna i broschyren. Se punkt 2.3. "Aggregatets effekt".

1.3. Aggregatets styranordningar och bruk

Modeller BC23 och BC35 är utrustade med timer och termostat i aggregatets bottendel.

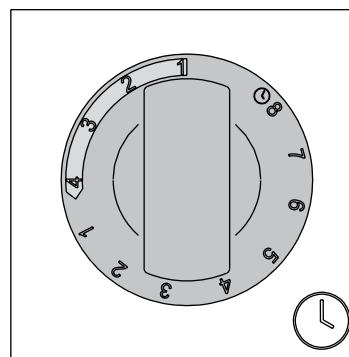
Modeller BC23E och BC35E måste förses med en separat styrenhet, som monteras i ett torrt utrymme utanför basturummet.

Innan man kopplar på aggregatet, måste man alltid kolla att det inte finns några brännbare varor på aggregatet eller i omedelbara närområdet av aggregatet. Se punkt 1.6. "Varningar".

1.3.1. Aggregaten med timer och termostat (BC23 och BC35)

Timer

Aggregatet kopplas på med timern. Timerns gradering har två områden. Det första anger direktuppvärming, d.v.s. aggregatets kopplas in för den önskade tiden (0–4 timmar). Det andra området anger förvalsområdet (1–8 timmar). Det används när man vill att aggregatet skall kopplas på ett visst antal timmar efter inställningen. Uppvärmningen börjar när reglaget återgått till direktuppvärmningsområdet, d.v.s. siffran 4 i det svarta området. Därefter är aggregatet inkopplat i ca 4 timmar, såvida inte reglaget vrids till O-läget. Vid noll (0) bryts strömmen till motstånden och uppvärmningen slås av. Se bild 2.

Kuva 2. Kellokytkin
Bild 2. Timer

Exempel 1. Maja ger sig ut på en skidtur och vill bada bastu efteråt. Hon bedömer att skidturen tar ca 5 timmar. Timerns vridreglage vrids med sols förbi direktuppvärmningsområdet till siffran 4 (fyra) på förvalsområdet (gradering 1–8).

Klockan börjar gå och strömmen kopplas på efter fyra timmar och bastun är varm och inbjudande när Maja kommer hem från skidturen.

Exempel 2. Micke vill bada bastu så fort som möjligt och behöver därför inte använda timerns förvalsområde. Han vridar timerns reglage till önskat antal timmar (0–4) och aggregatet kopplas genast på. Efter ca en timme kan Micke bada.

Aggregatet bör kopplas från så snart man badat färdigt och man konstaterat att stenarna är torra. Ibland kan det dock vara skäl att låta aggregatet stå på en stund så att bastuns trävirke torkar ordentligt.

OBS! Se ovillkorligen till att timern bryter strömmen till aggregatet när den inställda tiden löpt ut.

Termostat, överhettningsskydd

Termostaten består av två enheter, av vilka den reglerbara enheten strävar till att hålla den inställda temperaturen jämn.

Temperaturen regleras genom att termostatet ställs in i området mellan minimum och maximum. Rätt inställning av termostatet lär man sig endast

Aloittamalla kokeilu säätöalueen maksimiasennosta (oikeasta ääriasennosta) selviää kiukaasta se, miten nopeasti kiuas parhaimmillaan pystyy saunan ja kiukaan kivet lämmittämään haluttuun lämpötilaan. Jos lämpötila saunomisen aikana pyrkii nousemaan liian korkeaksi, säädintä tulee kiertää hieman vastapäivään. Huomattavaa on se, että pienikin poikkeama säätimen maksimipäässä aiheuttaa tuntuvan lämpötilamuutoksen sauna-alueessa. Katso kuva 3.

Jos sauna-alueen lämpötila jostakin syystä nousee liian korkeaksi, toimii termostaatin ylikuumenemissuoja jyksikkö turvalaitteena katkaisten kiukaan vastuksien virrat pysyvästi. Vasta kiukaan jäähdyytävän voidaan ylikuumenemissuoja palauttaa asentoon, joka sallii virtojen kulkevan termostaatin läpi. Ylikuumenemissuojan palauttamista varten termostaatissa on palautuspaineke, joka sijaitsee kiukaan sisällä kytkenkotelossa ja siksi vain henkilöllä, jolla on asianmukaiset luvat tehdä sähköasennuksia, saa suorittaa kyseisen työn. Katso kohta 3.5. ja kuva 15. Ennen painikkeen painamista on vian syy selvitetävä:

- Ovatko kivet murentuneet ja tiivistyneet kivillassa?
- Onko kiuas ollut pääällä kauan käyttämättömänä?
- Onko termostaatin anturipidike sähkökotelon seinämää vasten
- Onko kiuas saanut voimakkaan täräyksen? (esim. kuljetuksen aikana)

1.3.2. Erillisellä ohjauskeskuksella varustettavat kiukaat BC23E ja BC35E

BC23E ja BC35E kiukaat tarvitsevat erillisen ohjauskeskuksen C90/C150, jonka avulla kiuasta käytetään.

Kiukaat ja C90/C150 ohjauskeskuksen mukana tuleva anturirasia asennetaan noudattaen tästä asennus- ja käyttöohjettaa. C90/C150 ohjauskeskuksen mukana on keskuksen asennus- ja käyttöohje.

1.4. Löylynheitto

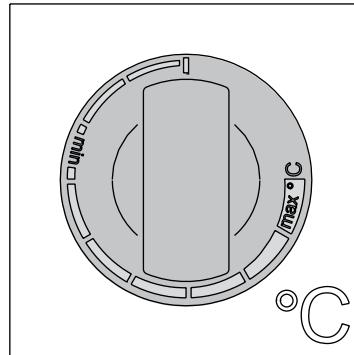
Saunan ilma kuivuu lämmetessään ja sen vuoksi sopivan kosteuden aikaansaamiseksi on tarpeellista heittää kiukaan kuumille kiville vettä.

Veden määrellä säädetään sopiva löylykosteus. Kun ilman kosteus on sopiva, kylpijän iho hikoilee ja saunassa on helppo hengittää. Kylpijän tulee heittää löylyvettä pienellä kipolla tunnustellen ihollaan ilman kosteuden vaikutusta. Liian korkea kuumuus ja kosteuspitoisuus tuntuvat epämiellyttäväiltä.

Pitkäaikainen oleskelu kuumassa sauna-alueella voi aiheuttaa kehon lämpötilan kohoamisen, mikä saattaa olla vaarallista.

Löylykipon tilavuus saa olla korkeintaan 2 dl. Kiukaalle ei saa heittää tai kaataa kerralla suurempaa määriä vettä, sillä liiallinen vesimääri saattaa höyrystyessään lentää kiehuvan kuumana kylpijoiden päälle.

Varo myös heittämästä löylyä silloin, kun joku on kiukaan läheisyydessä, sillä kuuma höry saattaa aiheuttaa palovamman.

Kuva 3. Termostaatti
Bild 3. Termostat

genom att prova sig fram.

Genom att börja med maximiläget (högra extremläget) ser man hur fort aggregatet i bästa fall förmår varma upp bastun och stenarna till lämplig temperatur. Om temperaturen under badandet blir för hög, skall reglaget vridas en aning motsols. Observera att en liten justering från maximiläget kan ge en kännbar temperaturförändring. Se bild 3.

Om bastuns temperatur av någon orsak blir alltför hög, fungerar termostatets överhettningsskydd som en

säkerhetsanordning och bryter totalt strömmen till aggregatets motstånd. Först när aggregatet svalnat kan överhettningsskyddet återställas så att det tillåter ström genom termostatet. Överhettningsskyddets återställningsknapp är placerad inne i kopplingslådan och endast personer som har behört tillstånd att utföra installationer får utföra arbetet. Se punkt 3.5. och bild 15. Innan återställningsknappen trycks in, måste orsaken till att överhettningsskyddet utlöste utredas:

- Har stenarna vittrat och täppt till stenbädden?
- Har aggregatet stått påkopplat länge utan att bastun använts?
- Har fästet till termostatens givare vriddits mot stenbäddens vägg?
- Har aggregatet fått en kraftig stöt? (t.ex. under transport)

1.3.2. Aggregaten med separat styrenhet BC23E och BC35E

Aggregaten BC23E och BC36E styrs med hjälp av separat styrenhet C90/150.

Aggregaten och sensordosan som levereras med C90/C150 styrcentralen, monteras enligt denna monterings- och bruksanvisning. Monterings- och bruksanvisning för C90/150 styrenheten medföljer förpackningen.

1.4. Kastning av bad

Luften i bastun blir torrare när den värms upp. För att uppnå lämplig luftfuktighet är det nödvändigt att kasta bad på de heta stenarna.

Luftfuktigheten ökar ju mera vatten man kastar på stenarna. Luftfuktigheten är lagom, när huden börjar svettas och det är lätt att andas. Kasta lite bad åt gången med en liten skopa och känn efter hur fuktigheten påverkar dig. En alltför hög temperatur och luftfuktighet känns obehaglig.

Långvarigt badande i en het bastu höjer kroppstemperaturen och kan vara farligt.

Badskopan skall rymma högst 2 dl. Kasta eller häll inte mer än så åt gången, eftersom hett vatten då kan stänka upp på badarna.

Kasta inte heller bad när någon är i närheten av aggregatet, eftersom den heta ångan kan orsaka brännskador.

1.4.1. Löylyvesi

Löylyvetenä tulee käyttää vettä, joka täyttää talousvedelle annetut laatuvaatimukset. Veden laatuun oleellisesti vaikuttavia tekijöitä ovat:

- humuspitoisuus (väri, maku, saostumat); suositus alle 12 mg/l.
- rautapitoisuus (väri, haju, maku, saostumat); suositus alle 0,2 mg/l.
- kovuuksia; tärkeimmät aineet ovat mangaani (Mn) ja kalsium (Ca) eli kalkki, suositus mangaanille alle 0,05 mg/l ja kalsiumille alle 100 mg/l.

Kalkkipitoisesta löylyvedestä jää vaalea tahnamainen kerros kiukaan kiviin ja metallipinnoille. Kivien kalkkeutuminen heikentää löylyominaisuksia.

Rautapitoisesta vedestä jää kiukaan pintaan ja vastuksiin ruosteinen kerros, joka aiheuttaa syöpymistä.

Humus- ja klooripitoisen veden sekä meriveden käytöön on kielletty.

Löylyvedessä voi käyttää ainoastaan löylyveteen tarkoitettuja hajusteita. Noudata pakauksen antamia ohjeita.

1.4.2. Saunahuoneen lämpötila ja kosteus

Ilman lämpötilan ja kosteuden mittaamiseen on saatavana mittareita, jotka soveltuват saunakäyttöön. Koska jokainen ihminen kokee löylyn vaikutuksen eri tavalla, ei voida antaa tarkkoja saunomislämpötiloja tai kosteusprosentteja, jotka olisivat yleispäteviä – sisäinen tunne on kylpijän paras mittari.

Saunahuoneeseen tulee järjestää asianmukainen ilmanvaihto, sillä saunan ilman tulee olla hapekasta ja helposti hengittäävä. Katso kohta 2.4. "Saunahuoneen ilmanvaihto".

Ihmiset kokevat saunomisen terveelliseksi ja virkistäväksi. Sauna puhdistaa, lämmittää, rentouttaa, rauhoittaa, lievittää ahdistusta ja antaa rauhalisena paikkana mahdollisuuden mietiskelyyn.

1.5. Saunomisohjeita

- Aloita saunominen peseytymisellä. Suihkussa käynti saattaa riittää.
- Istu löylyssä niin kauan kun tuntuu mukavalta.
- Hyvin saunatapoihin kuuluu, että huomioit muut saunojat häiritsemättä heitä äänekkäällä käytökselläsi.
- Älä aja muita lauteilta liiallisella löylyllä.
- Unohda kiire ja rentoudu!
- Jäähytä eli vilvoittele liikaksi kuumennutta ihoasi.
- Jos olet terve, voit nauttia jäähyttelyn yhteydessä uimisesta, mikäli sellaiseen on mahdollisuus.
- Peseydy saunomisen lopuksi.
- Nauti nestetasapainon palauttamiseksi raikasta juomaa.
- Lepäile, anna olosi tasaantua ja pue päällesi.

1.6. Varoitukset

- Meri- ja kostea ilmasto saattavat vaikuttaa kiukaan metallipintoihin syövyttävästi.
- Älä käytä saunaavaatteiden tai pyykkien kuivaushuoneena palovaaran vuoksi, sähkölaitteetkin saattavat vioittua runsaasta kosteudesta.
- Kuumaan kiuasta tulee varoa, sillä kiukaan kivet ja metalliosat kuumenevat ihoa polttaviksi.

1.4.1. Vattenkvalitet

Vattnet som kastas på bastustenarna skall uppfylla kvalitetskraven på bruksvatten. De faktorer som främst påverkar vattenkvaliteten är följande:

- humushalten (färg, smak, avlagringar); rekommendation under 12 mg/l.
- järnhalt (färg, lukt, smak, avlagringar); rekommendation under 0,2 mg/l.
- hårdhet; viktigaste ämnena är mangan (Mn) och kalcium (Ca), d.v.s. kalk; rekommendation för mangan 0,05 mg/l och för kalcium under 100 mg/l.

Kalkhaltigt vatten lämnar en ljus, krämig avlagring på bastustenar och metallytor. Förfalkning försämrar bastuns egenskaper.

Järnhaltigt vatten lämnar en avlagring av rost på stenarna och motstånden, vilket orsakar korrasjon.

Det är förbjudet att använda humus- och klorhaltigt vatten samt havsvatten.

Endast doftämnen som är avsedda för bastubadvattnen får användas. Följ förpackningens anvisningar.

1.4.2. Temperatur och luftfuktighet

För mätning av temperatur och luftfuktighet finns separata mätare som lämpar sig för bruk i bastur. Eftersom var och en upplever bastun och effekterna av att kasta bad på sitt eget individuella sätt, kan ingen exakt och allmänt "optimal" badtemperatur och luftfuktighet anges – badarens välbefinnande är den bästa mätaren.

Ventilationen i bastun bör vara väl ordnad. Luften i bastun skall vara syrerik och lätt att andas. Se punkt 2.4. "Ventilation".

Ett bastubad känns hälsosamt och uppfriskande. Bastun gör dig ren, varm, avslappnad och lugn och är en utmärkt plats för stilla funderingar och kontemplation.

1.5. Badanvisningar

- Börja bastubadandet med att tvätta dig. En dussh kan vara tillräcklig.
- Sitt i bastun så länge det känns behagligt.
- Det hör till god bastused att ta hänsyn till andra badare, t.ex. genom att undvika högljutt och störande beteende.
- Kör inte bort andra badare genom att kasta allt för mycket bad.
- Glöm all jäkt och koppla av.
- Svalka dig emellanåt i duschen eller i frisk luft, eftersom huden blir uppvärmd.
- Om du är frisk kan du svalka kroppen genom att simma.
- Avsluta bastubadandet med att tvätta dig.
- Drick något fräscht och läskande för att återställa vätskebalansen.
- Vila och låt kroppen återhämta sig och återfå normal temperatur. Klä på dig.

1.6. Varningar

- Havsluft och fuktig luft i allmänhet kan orsaka korrasjon på aggregatets metallytor.
- Använd inte bastun som torkrum för tvätt – det medför brandfara! Elinstallationerna kan dessutom ta skada av riklig fukt.
- Se upp för aggregatet när det är uppvärmt – bastustenarna och ytterhöljet kan orsaka brändskador på huden.

- Kiukaan kiville ei saa heittää kerralla liiaksi vettä, sillä kuumista kivistä höyrystynyt vesi on polttavaa.
- Lapsia, liikuntarajoitteisia, sairaita ja heikkokuntoisia ei saa jättää yksin saunaan.
- Saunomiseen liittyvät terveydelliset rajoitteet tulee selvittää lääkärin kanssa.
- Vanhempien on estettävä lasten pääsy kiukaan läheisyyteen.
- Pienten lasten saunottamisesta on keskusteltava neuvolassa.
  - ikä?
  - saunomislämpötila?
  - saunomisaika?
- Liiku saunassa noudattaen erityistä varovaisuutta, koska lauteet ja lattiat saattavat olla liukkaita.
- Älä mene kuumaan saunaan huumaavien aineiden (alkoholi, lääkkeet, huumeet ym.) vaikutuksen alaisena.

1.7. Häiriötilanne

Mikäli kiuas ei lämpene, tarkista seuraavat kohdeet:

- virta on kytkettynä
- termostaatti on asetettu saunan lämpötilaa korkeammalle arvolle
- kiukaan sulakkeet sähkötaulussa ovat ehjät
- ettei lämpötilan rajoitin ole lauennut. Tällöin kellon ääni kuuluu, mutta vastukset eivät lämpene (BC)
- aikakytkin on asetettu alueelle, jossa kiuas lämpenee (0–4) (BC)

- Kasta inte för mycket vatten på aggregatet på en gång, eftersom den uppstigande heta vattenångan kan orsaka brännskador.
- Barn, rörelsehindrade, sjuka och personer med svag hälsa får inte lämnas ensamma i bastun.
- Eventuella begränsningar i samband med bastubad bör utredas i samråd med läkare.
- Föräldrar skall hindra småbarn från att komma i närheten av aggregatet.
- Småbarns bastubadande bör diskuteras med mödrarådgivningen.
  - ålder?
  - badtemperatur?
  - tid i bastun?
- Rör dig mycket försiktigt i bastun, eftersom bastulave och golv kan vara hala.
- Gå inte in i en het bastu om du är påverkad av berusningsmedel (alkohol, mediciner, droger o.d.).

1.7. Vid störningar

Om aggregatet inte blir varmt, kontrollera att:

- strömmen är påkopplad
- termostaten har ställts in på en temperatur som överstiger rumstemperaturen
- elcentralens säkringar till aggregat är hela.
- att temperaturbegränsaren inte utlösts. I så fall går timern, men motstånden värmits inte upp (BC)
- timern har ställts in på ett område, där aggregatet värmits upp (0–4) (BC)

2. SAUNAHUONE

2.1. Saunahuoneen eristäminen ja seinämateriaalit

Sähkölämmittesessä saunassa kaikki massiiviset seinäpinnat, jotka varaavat paljon lämpöä (tili, lasitiili, rappaus ym. vastaavat), tulee eristää riittävästi, mikäli halutaan pitää kiuasteho kohtuullisen pienenä.

Hyvin lämpöeristettyä voidaan pitää sellaista saunan seinä- ja kattorakennetta, jossa:

- huolellisesti laitetun eristevillan paksuus talon sisätiloissakin on 100 mm (vähintään 50 mm)
- rakenteen kosteussulkuna on esim. aluminiinipaperi, jonka saumat on huolellisesti teipattu tiiviiksi ja paperi on asetettu siten, että kiiltävä puoli on saunan sisätiloihin päin
- kosteussulun ja paneelilaudan välissä on (suositellaan) n. 10 mm:n tuuletusrako
- sisäpinnoitteena on pienimassainen paneelilauta, paksuus noin 12–16 mm
- seinäverhouksen yläpäässä kattopaneelilautojen rajassa on muutaman mm:n tuuletusrako

Pyrittääessä kohtuulliseen kiuastehoon, saattaa olla aiheellista pudottaa saunan kattoa alemaksi (norm. 2100–2300 mm, minimikorkeus 1900 mm), jolloin saunaan tilavuus pienenee ja voidaan valita ehkä pienempi kiuasteho. Katon pudotus toteutetaan siten, että palkisto koolataan sopivan korkeuteen. Palkkivälit eristetään (eriste väh. 100 mm) ja sisäpinnoitetaan kuten edellä on kerrottu.

Koska lämpö pyrkii ylöspäin, lauteen ja katon

2. BASTU

2.1. Isolering av bastu, väggmaterial

I en bastu med elaggregat skall alla massiva vägg-ytor som lagrar mycket värme (tegel, glastegel, rappning o.d.) förses med tillräcklig isolering, om man vill hålla aggregatets effekt och strömförbrukning vid en relativt låg nivå.

Vägg- och takkonstruktioner kan anses välisolerade, om:

- de har omsorgsfullt monterad isoleringsull av tjocklek 100 mm (minst 50 mm) även i väggar som vetter mot andra rum
- konstruktionen har fuktspärr av t.ex. aluminium, vars fogar tejpats ihop och vars glän sände sida vetter in mot bastun
- det mellan fuktspärren och panelen finns en cirka 10 mm (rekommendation) bred ventilationsspringa
- vägg- och takbeläggningen består av lätt panel, ca 12–16 mm
- det i övre kanten av väggbeklädningen finns en några mm bred ventilationsspringa

För att nå en rimlig aggregateffekt kan det ibland vara skäl att sänka takhöjden (normalt 2100–2300 mm, minimihöjd 1900 mm), varvid bastuns volym sjunker och ett aggregat med lägre effekt eventuellt kan väljas. Sänkningen av taket utförs så, att bjälklaget skålás vid lämplig höjd. Utrymmet mellan bjälkarna isoleras (isolering minst 100 mm) och bekläs på ovannämnt sätt.

välkorkeudeksi suositellaan enintään 1100–1200 mm.

HUOM! Paloviranomaisen kanssa on selvitettävä mitä palomuurin osia saa eristää. Käytössä olevia hormeja ei saa eristää!

HUOM! Seinien tai katon suojaaminen kevytsuojuksella, esim. mineraalilevyllä, joka asennetaan suoraan seinään tai katon pinnalle, voi aiheuttaa vaarallista lämpötilan nousua seinä- ja kattomateriaaleissa.

2.1.1. Saunan seinien tummuminen

Saunahuoneen puiset materiaalit, kuten paneeli, tummenevat ajan mittaan. Tummenemista edesauttaa auringonvalo ja kiukaan lämpö. Jos seinäpintoja on käsitlety paneelin suoja-aineilla, on seinäpinnan tummuminen kiukaan yläpuolelta havaittavissa hyvin nopeasti riippuen käytetystä suoja-aineesta. Tummuminen johtuu siitä, että suoja-aineilla on huumoppi lämmönkesto kuin käsitlemättömällä puulla. Tämä on todettu käytännön kokeilla. Kiukaan kivistä mureneva ja ilmavirtauksien mukana nouseva hienojakoinen kiviaineskin saattaa tummentaa seinäpintaa kiukaan läheisyydessä.

Kun kiukaan asennuksessa noudatetaan valmistajan antamia, hyväksyttyjä asennusohjeita, kiukaat eivät kuumenna saunahuoneen palava-aineisia materiaaleja vaarallisen kuumaksi. Ylimmäksi sallituksi lämpötilaksi saunahuoneen seinä- ja kattopinnoissa sallitaan + 140 asteen lämpötila.

CE-merkein varustetut saunakiukaat täyttävät kaikki sauna-asennuksille annetut määräykset. Määräyksien noudattamista Suomessa valvo Turvateknikan keskus (TUKES).

2.2. Saunahuoneen lattia

Voimakkaan lämmönvaihelon takia kiuaskivet rautapitoisuus) saattavat imeytyä vaaleaan, laatoite-tilauuden mukaan. Katso taulukko 1.

Kivistä irronneet muruset ja hienojakoinen kiviaines huuhtoutuu löylyveden mukana saunan lattialle. Kuumat kivenmurut saattavat vaurioittaa muovipintaisia lattiapäällysteitä kiukaan alta ja lähetäisyydeltä.

Epäpuhauedet kiuaskivistä ja löylyvedestä (esim. rautapitoisuus) saattavat imeytyä vaaleaan, laatoite-tilauuden mukaan. Katso taulukko 1.

Esteettisten haittojen syntymisen ehkäisemiseksi (edellä mainituista syistä johtuen) kiukaan alla ja lähetäisyydellä tulisi käyttää keraamisia lattiapäällysteitä ja tummia sauma-aineita.

2.3. Kiuasteho

Kun seinät ja katto ovat paneelipintaiset ja paneelien takana on riittävä eristys estämään lämpövuodon seinämaterialeihin, kiukaan teho määritetään saunan tilavuuden mukaan. Katso taulukko 1.

Jos saunaassa on näkyvissä erämättömiä seinäpintoja, kuten tiili-, lasitiili-, lasi-, betoni- tai kaakelipintoja, on jokaisesta tällaisesta seinäpintaneliöstä laskettava $1,2 \text{ m}^3$:ä saunatilavuuteen lisää ja sen perusteella valittava taulukkoarvojen mukainen kiuasteho.

Hirsipintaiset saunan seinät lämpenevät hitaasti, joten kiuastehoa määriteltäessä tulee mitattu ilmatilavuus kertoa luvulla 1,5 ja valittava sen perusteella oikea kiuasteho.

Eftersom värmens strävar uppåt, rekommenderas att avståndet mellan laven och taket är högst 1100–1200 mm.

OBS! Utred hos brandskyddsmyndigheterna vilka delar av brandväggar som får isoleras. I bruk varande rökkanner får inte isoleras!

OBS! Att täcka väggar eller tak med t.e.x. mineralskiva som monteras direkt på väggen eller takytan, kan förorsaka farliga temperaturstegringar i vägg- och takmaterial.

2.1.1. Väggarna i bastun mörknar

Basturummets trämaterial, såsom panelen, mörknar med tiden. Effekten påskyndas av solljus och värmens från bastuaggregatet. Om väggtyorna behandlats med skyddsämmen för panel, börjar det mörknande väggpartiet ovanför bastuaggregatet att framträda rätt snabbt beroende på användt skyddsämmne. Träet mörknar eftersom skyddsämmnen har sämre värmebeständighet än obehandlat trä. Detta har konstaterats i praktiska test. Även det finkorniga stenmaterialet som lösgörs från aggregatets stenar och stiger uppåt med luftströmmarna kan ge upphov till en mörkare väggtyta i närheten av ugnen.

Om man vid montering av aggregatet följer tillverkarens godkända monteringsanvisningar, varmer aggregatet inte upp basturummets bränbara material till farligt heta temperaturer. Högsta tillåtna temperatur för basturummets vägg- och taktytor är + 140 grader.

Bastuaggregat med CE-märkning uppfyller alla givna föreskrifter för bastumontering. Föreskrifternas efterföljande övervakas av behöriga myndigheter.

2.2. Bastuns golv

Till följd av de kraftiga temperaturväxlingarna vittrar bastustenarna sönder under användning.

Smular och finfördelat stenmaterial sköljs med badvattnet ut på bastugolvet. Heta stensmular kan skada golvbeläggningar av plast under och i närheten av aggregatet.

Föroreningar i stenarna eller vattnet (t.ex järnhalt) kan missfärga ljus fogmassa mellan golvens kakelplattor.

För att förebygga uppkomsten av estetiska skador (till följd av ovan nämnda orsaker) bör golvbeläggningen under och i närheten av aggregatet bestå av keramiskt material. Eventuell fogmassa bör vara mörk till färgen.

2.3. Aggregatets effekt

Välj aggregat och effekt utgående från bastuvolymen, om väggar och tak är panelade och om isoleringen bakom panelen är tillräcklig för förhindrande av värmeläckage (se tabell 1).

Om det i bastun finns icke isolerade väggtytor, t.ex. ytor av tegel, glastegel, glas, betong eller kakel, skall för varje kvadratmeter sådan yta läggas till $1,2 \text{ m}^3$ utöver bastuvolymen. Välj sedan aggregat utgående från den sammanlagda volymen och tabellens värden.

Väggarna i en stockbastu utan annan väggfodring (panel e.dyl.) värmits upp långsamt, varför den uppmätta bastuvolymen bör multipliceras med 1,5. Välj aggregat utgående från den sammanlagda volymen och tabellens värden.

2.4. Saunahuoneen ilmanvaihto

Erittäin tärkeää saunomisen kannalta on tehokas ilmanvaihto. Saunahuoneen ilman pitäisi vaihtua kaksi kertaa tunnissa. Raitisilmäputki kannattaa sijoittaa kiukaan yläpuolelle vähintään 500 mm:n korkeudelle kiukaasta. Putken halkaisijan tulee olla n. 50–100 mm.

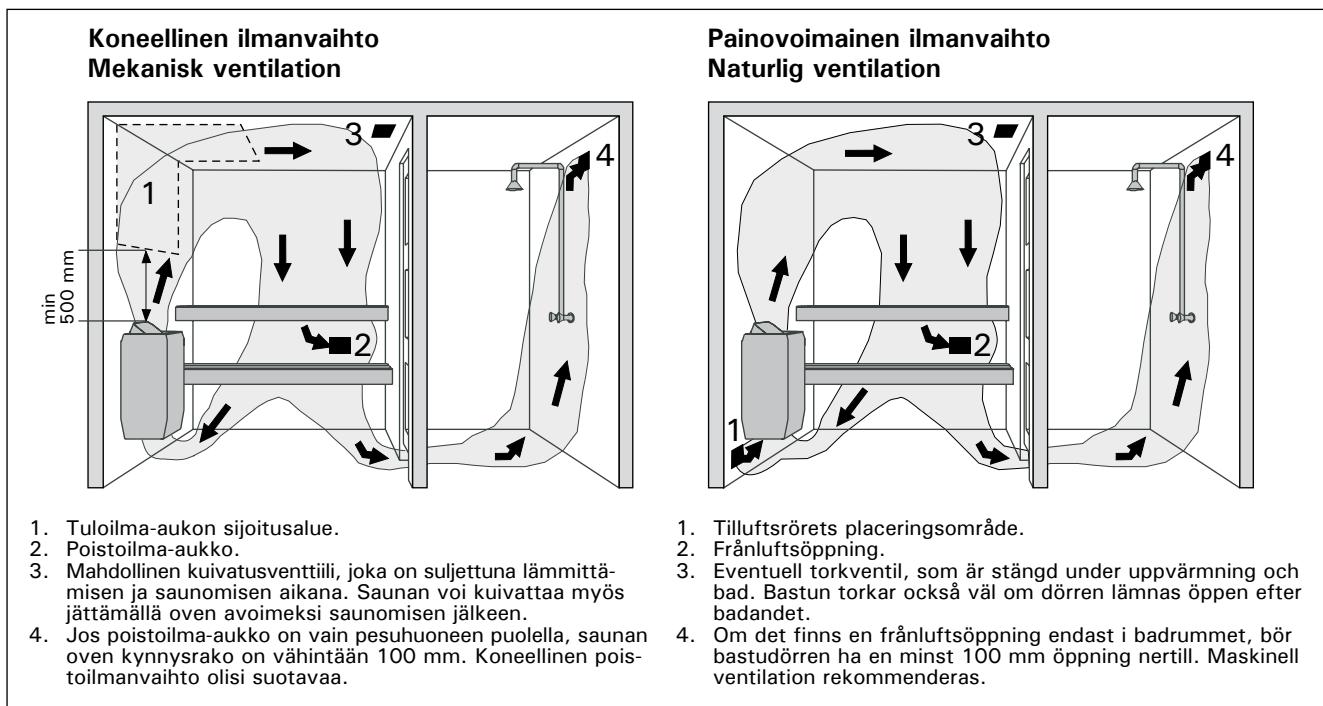
Saunahuoneen poistoilma pitäisi ottaa mahdollisimman kaukaa kiukaasta, mutta läheltä lattiaa. Poistoilma-aukon poikkipinta-ala tulisi olla kaksi kertaa raitisilmäputkea suurempi.

Poistoilma on johdettava suoraan hormiin tai lattian läheltä alkavalla poistoputkella saunan yläosassa olevaan venttiiliin. Poistoilma voidaan johtaa myös oven alitse pesuhuoneeseen, jossa on poistoilmaventtiili. Oven alla tulee olla noin 100–150 mm:n rako.

Edellä esitetty ilmanvaihto toimii, jos se on toteutettu koneellisesti.

Mikäli kiuas asennetaan valmissaunaan, noudata tetaan ilmastoinnissa saunavalmistajan ohjeita.

Kuvasarjassa on esimerkkejä saunahuoneen ilmastointiratkaisuista. Katso kuva 4.

Kuva 4. Saunahuoneen ilmanvaihto

Bild 4. Ventilation i bastu

2.5. Saunahuoneen hygienia

Jotta saunominen olisi miellyttävää, tulisi sauna- huoneen hygieniasta huolehtia.

Suosittelemme käyttämään saunoessa laudeliinoja, jotta hiki ei pääsisi valumaan lauteille. Käytön jälkeen laudeliinat on syöttää pestä. Vieraille on hyvä olla omat laudeliinat.

Siiouksen yhteydessä olisi hyvä imuroida tai lakaista saunahuoneen lattia ja pyyhkäistä kostealla liinalla.

Vähintään puolen vuoden välein kannattaa saunahuoneen pestä perusteellisesti. Saunahuoneen seinät, lauteet ja lattia harjataan juuriharjalla käyttäen saunanpesuainetta.

Kiuasta voi pyyhkiä pölystä ja liasta kostealla liinalla.

2.4. Ventilation

Det är ytterst viktigt att luftventilationen är effektiv. Luften i bastun borde växla sex gånger per timme. Tilluftsröret bör placeras ovanför aggregatet vid minst 500 mm:s höjd. Rörets diameter bör vara ca 50–100 mm.

Frånluften bör ledas ut så långt från aggregatet som möjligt, men nära golvet. Frånluftsöppningens yta bör vara dubbelt så stor som tillluftsöppningen.

Frånluften bör ledas direkt ut i ventilationskanalen eller till en ventil via ett frånluftsrör som börjar nära golvet. Frånluften kan också ledas ut under dörren, om den har en ca 100–150 mm hög öppning, tex. till badrummet, om där finns en frånluftsventil.

Övannämnda ventilationssätt fungerar om de utförs med mekanisk ventilation.

Om aggregatet monteras i en färdig fabriksmonterad bastu, bör bastutillverkarens anvisningar om ventilation följas.

Bildserien ger exempel på olika ventilationslösningar. Se bild 4.

2.5. Bastuhygien

Bastubadandet är trevligare, om hygienen i bastun sköts väl.

Vi rekommenderar att "stjärtlappar" används, så att svetten inte rinner ned på bastulaven. Lapparna tvättas efter användningen. Reservera lappar också för gästerna.

I samband med städningen är det skäl att dammsuga/sopa bastugolvet och torka det med en fuktig trasa.

Bastun bör skuras noggrant minst två gånger per år. Väggar, lave och golv skuras med skurborste och tvättmedel avsett för bastur.

Aggregatet torkas rent från damm och smuts med en fuktig trasa.

3. ASENTAJAN OHJE

3.1. Ennen asentamista

Ennen kuin ryhdyt asentamaan kiuasta, tutustu asennusohjeeseen ja tarkista seuraavat asiat:

- kiuas on teholtaan ja tyypiltään sopiva ko. saunahuoneeseen

Taulukon 1 antamia saunan tilavuusarvoja ei saa ylittää eikä alittaa.

- hyvälaatuisia kiuaskiviä on riittävä määrä
- syöttöjännite on sopiva kiukaalle
- jos talossa on sähkölämmitys, tarvitseeko sen ohjainpiiri (kontaktori) välirelettä käänämään ohjaintoiminto potentiaalivapaaksi, sillä kiuakaalta välittyy sen päällä ollessa jännitteellinen ohjaus
- kiukaan asennuspaikka täytyy kuvassa 5 ja taulukossa 1 annetut suojaetäisyyskien vähimäisarvot

Arvoja on ehdottomasti noudatettava, koska niistä poikkeaminen aiheuttaa palovaaran. Saunaan saa asentaa ainoastaan yhden sähkökiukaan.

3. MONTERINGSANVISNINGAR

3.1. Före montering

Innan du börjar montera aggregatet bör du bekanta dig med monteringsanvisningarna och kontrollera följande saker:

- aggregatets effekt är lämplig med tanke på bastuns storlek

De volymer som anges i tabell 1 får inte överskridas eller underskridas.

- det finns en tillräcklig mängd lämpliga bastustenor.
- driftspänningen är den rätta för aggregatet
- om huset har elvärme, måste du kontrollera om styrkretsen (kontaktorn) behöver ett mellanrelä som växlar styrfunktionen till ett spänningslost tillstånd, eftersom aggregatet leder en spänningsförande styrning då det är påkopplat
- placeringen av aggregatet uppfyller de minimiavstånd som anges i bild 5 och tabell 1

Avstånden måste ovillkorligen följas. Om säkerhetssavståndet är alltför litet uppstår brandfara. Endast ett aggregat får monteras i en bastu.

Kiuas/Aggregat Mall ja mitat/ Modell och mått	Teho Effekt kW	Löylyhuone Bastuuptymme		Kiukaan min. suojaetäisyysdet Min. säkerhetsavstånd för aggregat				Kaapeli/Kabel Sulake/Säkring			
		Tilavuus/ Volym	Korkeus/ Höjd	A	B	Kattoon Till tak	Lattiaan Till golv	400 V 2N~	A	230 V 1N~	A
leveys/bredd 280 mm syvyys/djup • BC 295 • BCE 270 Korkeus/höjd 505 mm paino/vikt 7 kg kivet/stenar max. 12 kg		Katso kohta 2.3. Se punkt 2.3.		Katso kuva 5. Se bild. 5.				Katso kuva 7: Mitat pätevät vain liitintäjohtoon (2)!			
		min m³	max m³	min mm	mm	mm	mm	mm²	A	mm²	A
BC23	2,3	1,3	2,5	1700	10	20	900	80	4 x 1,5	2 x 10	3 x 1,5
BC35	3,5	2	4,5	1700	20	30	900	80	4 x 1,5	2 x 10	3 x 2,5
BC23E	2,3	1,3	2,5	1700	10	20	900	80	4 x 1,5 *)	2 x 10	3 x 1,5
BC35E	3,5	2	4,5	1700	20	30	900	80	4 x 1,5 *)	2 x 10	3 x 2,5

Taulukko 1. BC/BCE-kiukaan asennustiedot
Tabell 1. Monteringsdata för BC/BCE-aggregat

*) Kaapeli termostaatille 4 x 0,5 mm² (BC23E, BC35E)

*) Anslutningskabel för termostat 4 x 0,5 mm² (BC23E, BC35E)

3.2. Kiukaan kiinnitys seinään

1. Kiinnitä kiukaan asennusteline seinään mukana tulevilla ruuveilla noudattaen kuvassa 5 ja taulukossa 1 annettuja minimisuojaetäisyysiä.

HUOM! Asennustelineen kiinnitysruuvien kohdalla, paneelin takana tulee olla tukirakenteena esim. lauta, johon ruuvit kiinnittyvät tukeasti. Jos paneelin takana ei ole lautoja, ne voidaan kiinnittää tukeasti myös paneelin päälekin.

2. Nosta kiuas seinässä olevaan telineeseen siten, että telineen alaosan kiinnityskoukut menevät kiukaan rungon reunan taakse ja kiukaan yläosan ura painuu asennustelineen pääle.

3. Lukitse kiuas yläreunasta ruuvilla asennustelineeseen.

3.3. Suojakaide

Jos kiukaan ympärille tehdään suojakaide, on noudatettava kuvassa 5 ja taulukossa 1 annettuja suojaetäisyysiä.

3.2. Montering på vägg

1. Fäst monteringsställningen på väggen med de medföljande skruvarna. Iakta säkerhetsavstånden som anges i bild 5 och tabell 1.

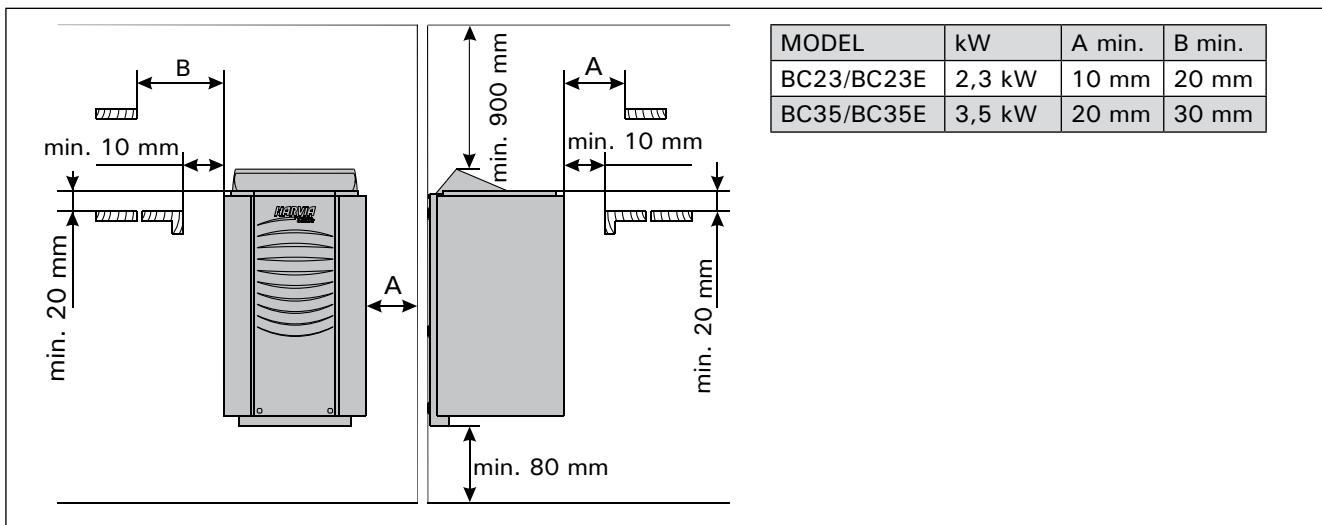
OBS! Fästsksruvarna måste placeras så att de fäster i en hållfast stödkonstruktion bakom panelen. Om det inte finns någon reglar eller bräder bakom panelen, kan bräder också fästas utanpå panelen.

2. Lyft upp aggregatet på ställningen så att fästskrokkarna på ställningens nedre del sträcker sig bakom aggregatstommens kant och spåret i aggregatets övre del passas in i mot ställningen

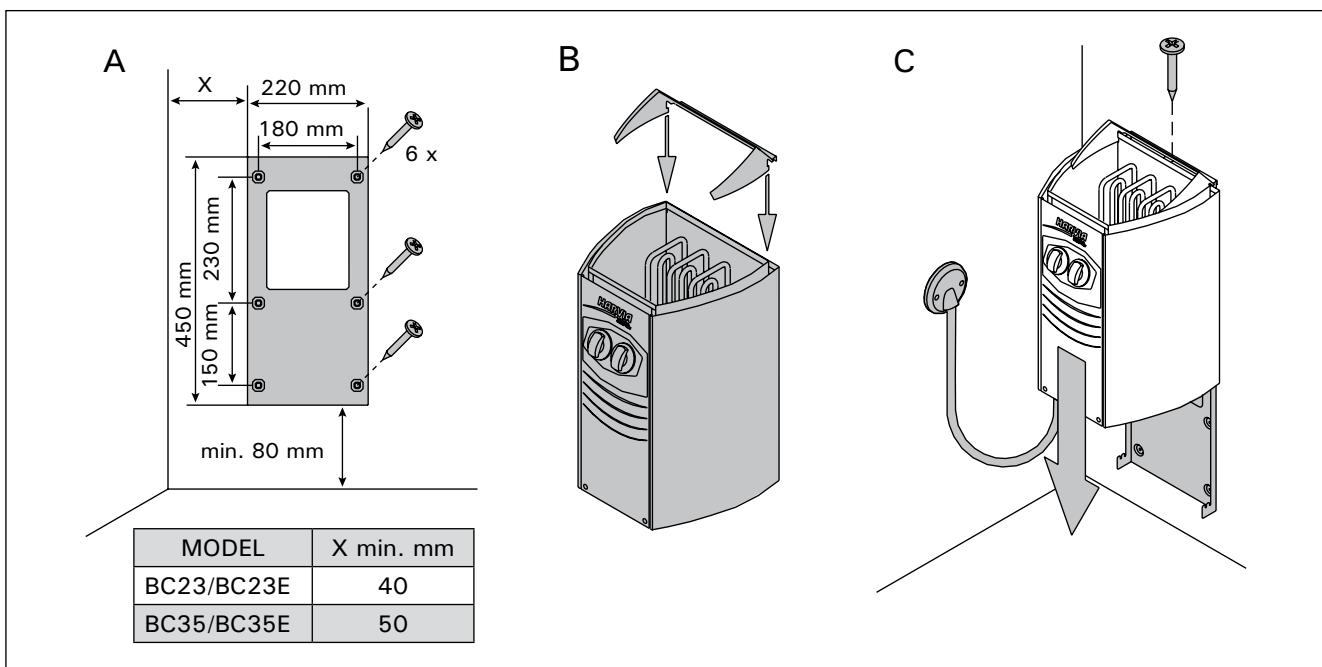
3. Lås fast aggregatet vid ställningen med hjälp av fästsksruvarna i övre kanten.

3.3. Skyddsräcke

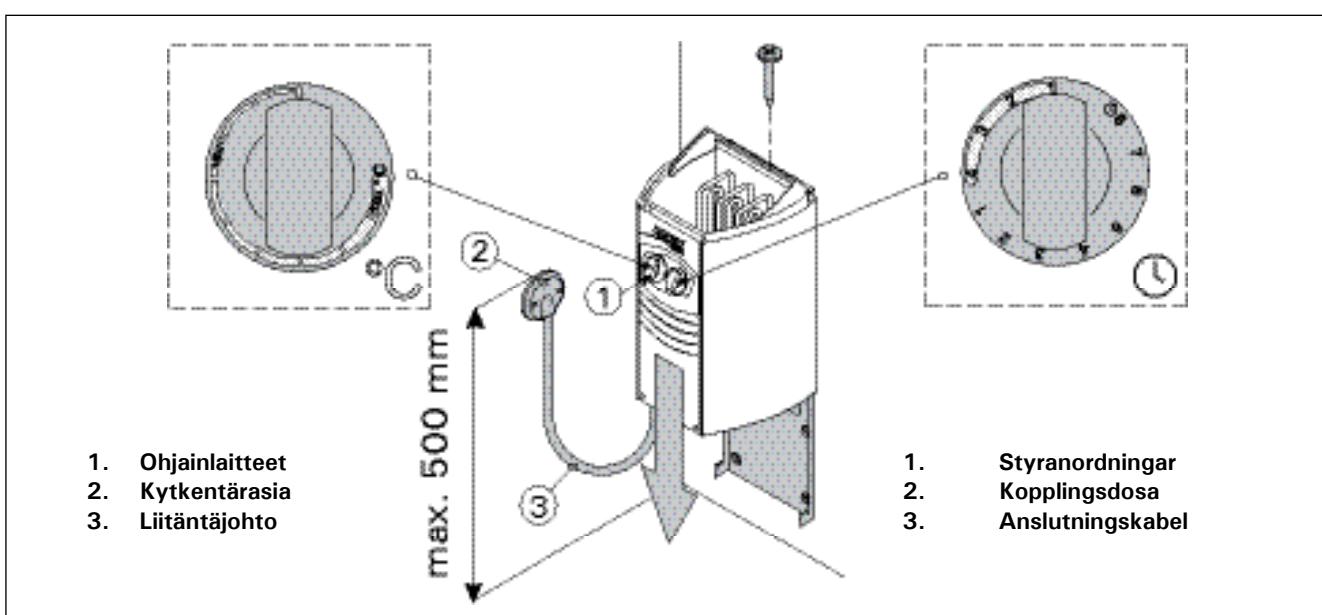
Om ett skyddsräcke monteras runt aggregatet, måste de i bild 5 och tabell 1 angivna säkerhetsavstånden iakttas.

Kuva 5. Kiukaan suojaetäisyydet
Bild 5. Säkerhetsavstånd

Kuva 6. Kiukaan asennustelineen paikka
Bild 6. Placering av aggregatets monteringställning

Kuva 7. Kiukaan kytkentä
Bild 7. Anslutning av aggregat

3.4. C90/C150 ohjauskeskuksen ja antureiden asennus (BC23E, BC35E)

Ohjauskeskus asennetaan löylyhuoneen ulkopuolelle kuivaan tilaan noin 170 cm:n korkeuteen. Ohjauskeskuksen mukana on tarkemmat ohjeet keskuksen kiinnittämisestä seinään.

Lämpötila-anturi asennetaan saunan seinälle kiukaan yläpuolelle 100 mm katosta alas päin.

3.5. Sähkökytkennät

Kiukaan liitännän sähköverkkoon saa suorittaa vain siihen oikeutettu ammattitaitoinen sähköasentaja voimassaolevien määräysten mukaan.

Kiuas liitetään puolikiinteästi saunan seinällä olevaan kytkentäraasiaan. Katso kuva 7. Liitänntäjohtona tulee käyttää kumikaapelityyppiä H07RN-F tai vastaavaa.

HUOM! PVC-eristeisen johdon käyttö kiukaan liitäntäkaapelinä on kielletty sen lämpöhaurauden takia. Kytkentäraasin on oltava roiskevedenpitävä ja sen korkeus lattiasta saa olla korkeintaan 50 cm.

Jos liitänntä- tai asennuskaapelit tulevat saunaan tai saunan seinien sisään yli 100 cm:n korkeudelle lattiasta, tulee niiden kestäää kuormitettuna vähintään 170°C lämpötilan (esim. SSJ). Yli 100 cm:n korkeudelle saunan lattiasta asennettavien sähkölaitteiden tulee olla hyväksyttyjä käytettäviksi 125°C:n ympäristölämpötilassa (merkintä T125).

BC-kiukaan ulkoiset ohjaukset

Kiukaassa on sisäänrakennettu ohjauskeskus. Ohjauskeskus on varustettu verkkoliittimien lisäksi liittimellä (P), joka antaa mahdollisuuden sähkölämmityksen ohjaukseen. Katso kuva 8.

Sähkölämmityksen ohjauskaapeli viedään suoraan kiukaan kytkentäraasiaan, josta edelleen kytkentäjohdon paksuisella kumikaapelilla kiukaan riviliittimelle.

3.5.1. Ylikuumenemissuojan palautus (BC23, BC35)

Palautuspainike sijaitsee termostaatin runko-osassa sähkökotelossa (katso kuva 11), joten kiukaan sulakkeet sähkötaulussa on irrotettava ennen työhön ryhtymistä.

1. Irrota termostaatin sekä kellolaitteen vääntiöt vetämällä ulospäin.
2. Irrota kallon vääntiön alla oleva M4 x 5 ruuvi.
3. Irrota sähkökotelon kannen kiinnitysruuvit (2 kpl) kotelon alalaidasta ja poista sähkökotelon kansi.
4. Rajoitin palautetaan painamalla toiminta-asentoonsa (tarvittaessa 7 kiloa vastaavalla voimalla), tällöin rajoittimesta kuuluu naksahdus. Katso kuva 11.

3.6. Sähkökiukaan eristysresistanssi

Sähköasennusten lopputarkastuksessa saattaa kiukaan eristysresistanssimittauksessa esiintyä "vuotoa", mikä johtuu siitä, että lämmitysvastuksien eriste-aineeseen on päässyt imetyymään ilmassa olevaa kosteutta (varastointi/kuljetus). Kosteus saadaan poistumaan vastuksista parin lämmityskerran jälkeen.

Älä kytke sähkökiukaan tehonsyöttöä vikaviratykimen kautta!

3.4. Montering av C90/C150 styrcentral och sensor (BC23E, BC35E)

Styrcentralen monteras utanför bastu i ett torrt utrymme på cirka 170 cm:s höjd. Närmare anvisningar om hur styrcentral fästs vid väggen medföljer förpackningen.

Temperatursensor monteras på väggen rakt ovanför aggregatet, 100 mm under taket.

3.5. Elinstallation

Endast en auktoriserad elmontör får – under iakttagande av gällande bestämmelser – ansluta aggregatet till elnätet.

Aggregatet monteras halvfast till en kopplingsdosa på bastuns vägg. Se bild 7. Anslutningskabeln skall vara gummiträdel typ HO7RN-F eller motsvarande.

OBS! Det är förbjudet att använda anslutningskabel med PVC-isolering, eftersom PVC:n är värmeskör. Kopplingsdosan skall vara sköljfärdig och placeras högst 50 cm över golvetan.

Om anslutnings- eller nätkablarna placeras på mer än 100 cm:s höjd på eller i bastuväggarna, skall de under belastning tåla minst 170 °C (t.ex. SSJ). Elutrustning som placeras högre än 100 cm ovanför bastugolvet skall vara godkänd för användning i 125 °C (märkning T125).

BC-aggregatets yttre styrningar

Aggregatet har en inbyggd styrenhet. Styrenheten har förutom nättuttag en kontakt (P), som möjliggör styrning av eluppvärmning. Se bild 8.

Styrkabeln för eluppvärmning leds direkt in i aggregatets kopplingsdosa, och därifrån med gummiträdd kabel av samma tjocklek som anslutningskabeln vidare till uttagsplinten.

3.5.1. Återställning av överhetningsskydd (BC23, BC35)

Återställningsknappen sitter i termostatens stomme i kopplingslådan (se bild 11), varför elskåpets säkringar till aggregatet måste skruvas upp innan arbetet påbörjas.

1. Ta bort reglerratten på termostaten och timern genom att dra den rakt ut.
2. Ta bort M4 x 5-skruven under vredet på timern.
3. Ta bort fastsättningsskruvorna (2) från kopplingslådans hölje i den nedre delen av lådan och ta bort höljet från kopplingslåдан.
4. Begränsaren återställs genom att man trycker in den i funktionsläge (kräver en kraft motsvarande 7 kg), varvid det knäpper till i begränsaren. Se bild 11.

3.6. Elaggregatets isolationsresistans

Vid slutgranskningen av elinstalltionerna kan det vid mätningen av aggregatets isoleringsresistans förekomma "läckage", till följd av att fukt från luften trängt in i värmemotståndens isoleringsmaterial (läger/transport). Fukten försvisser ur motstånden efter några uppvärmningar.

Anslut inte aggregatets strömmatning via jordfelsbrytare!

3.7. Vastusten vaihtaminen

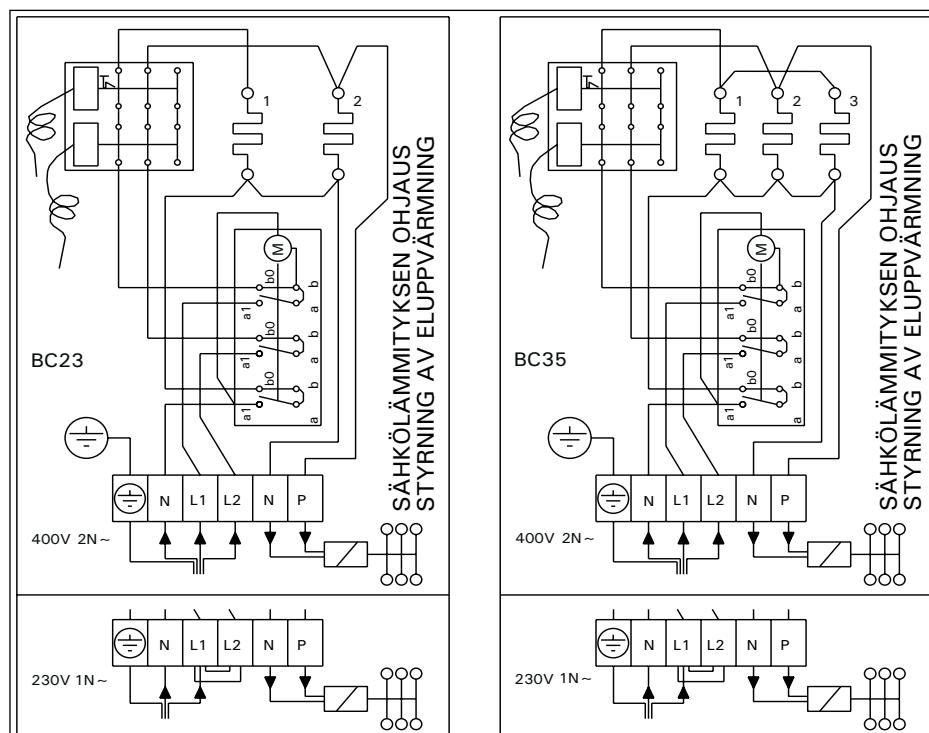
Vastusten vaihtaminen voidaan tehdä seuraavasti kiukaan ollessa kiinnitetynä seinään:

- Kytke sulakkeet pois päältä.
- Poista kiukaasta kivet
- Poista kellokytkimen ja termostaatin väintimet kiukaan etupaneelista.
- Irrota kiukaan etupaneeli.
- Irrota liitänntäjohdot sekä vedensuojalevy.
- Vastusten kiinnitykset tulevat näkyviin ja vastus voidaan vaihtaa.

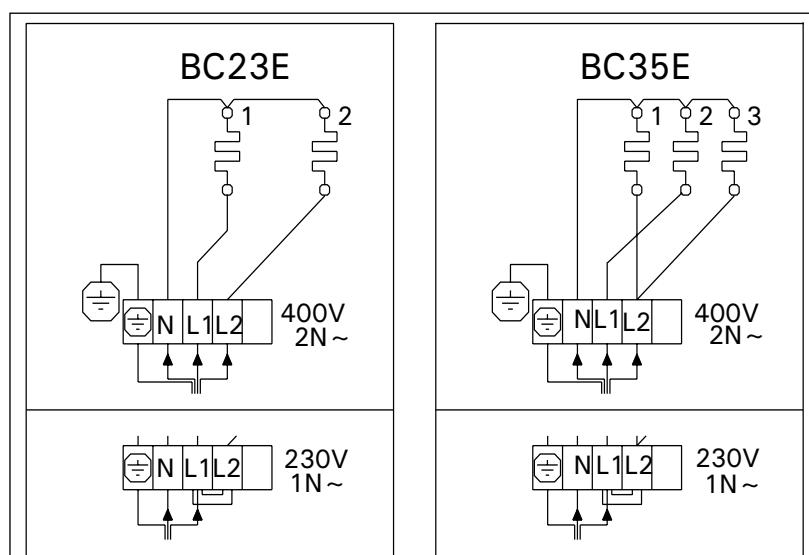
3.7. Byte av värmeelement

Byte av värmeelement kan göra på följande sätt då aggregatet är fastmonterad i vägg

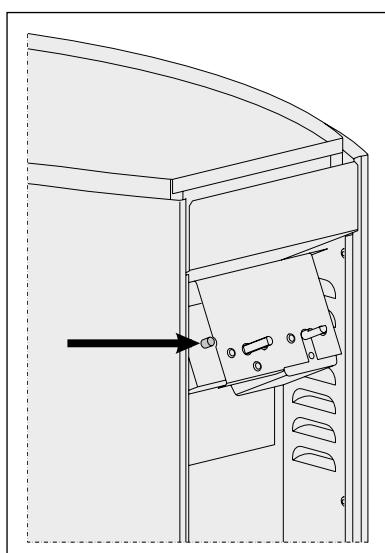
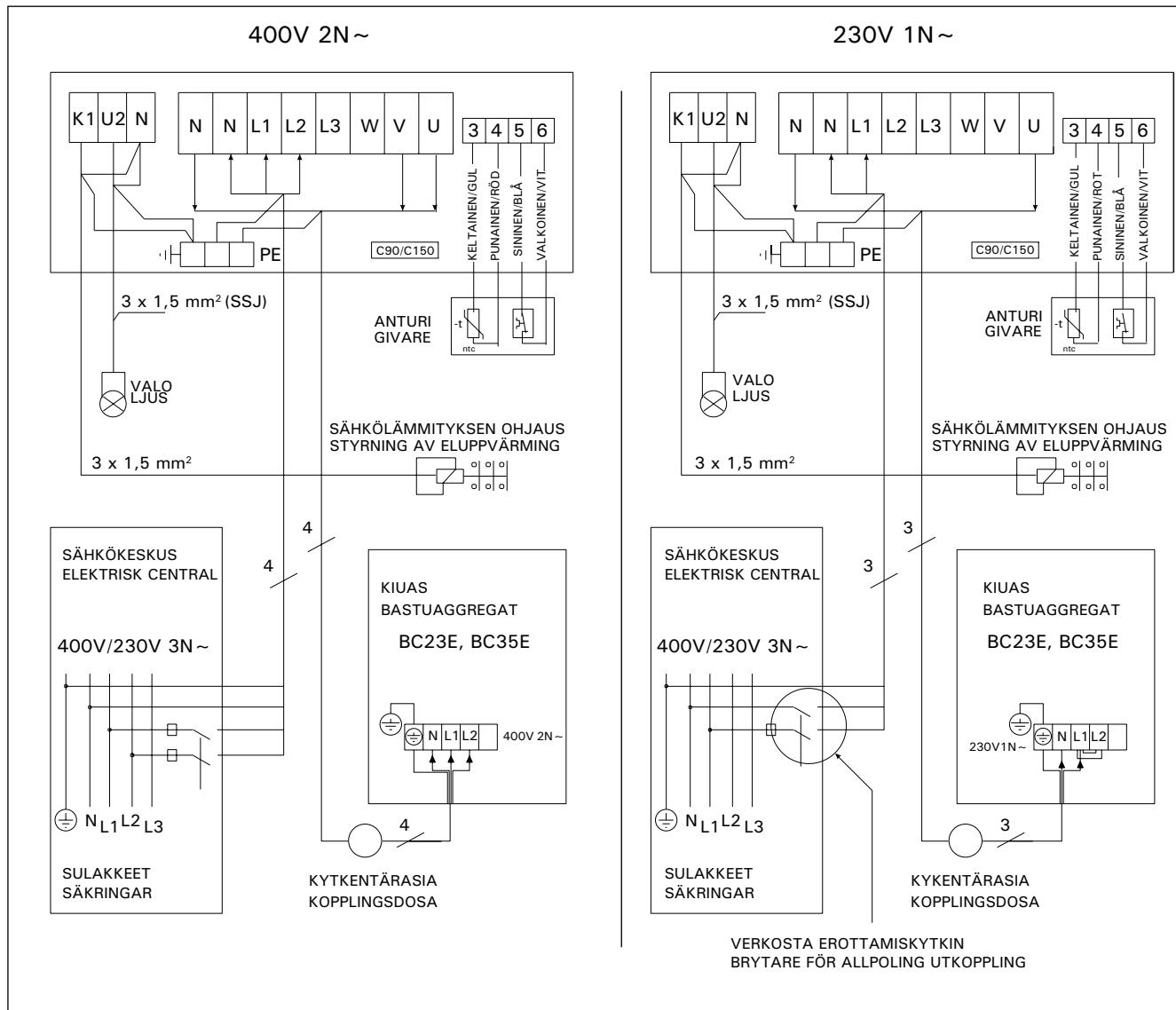
- Skruva loss eller koppla av säkringarna.
- Plocka bort stenarna från stenmagasinet.
- Drag ut vredknapparna för terrmostat och kopplingsuret i aggregatets frontpanel.
- Lossa frontpanelen.
- Lossa kopplingsledarna och vattenskyddskivan.
- Fästanordning för värmeelementen syns och värmeelementerna kan bytas.

Kuva 8. Kiukaan sähkökytkennät (BC)
Bild 8. Aggregatets elinstallationer (BC)

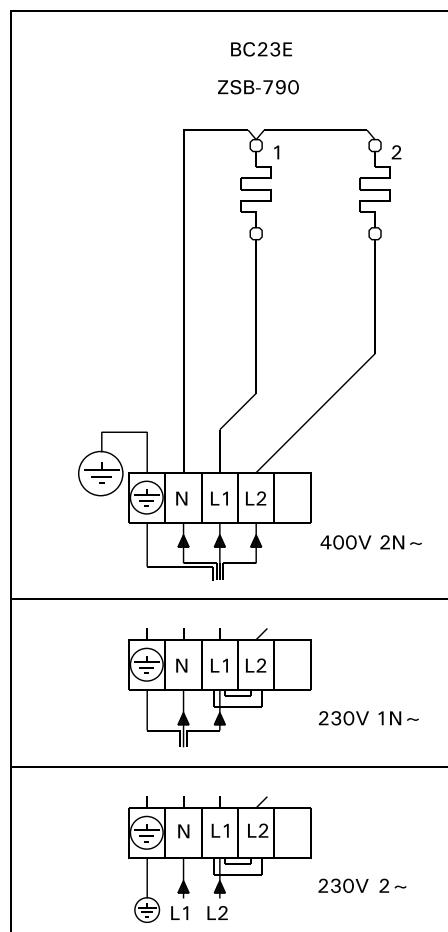
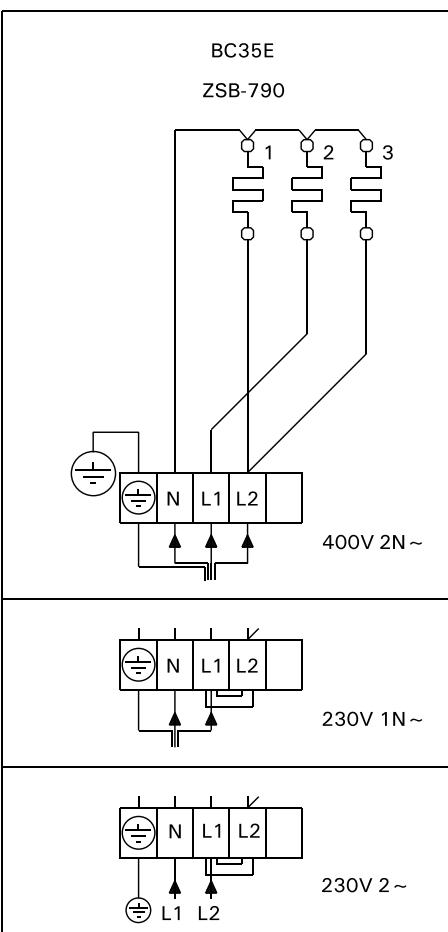
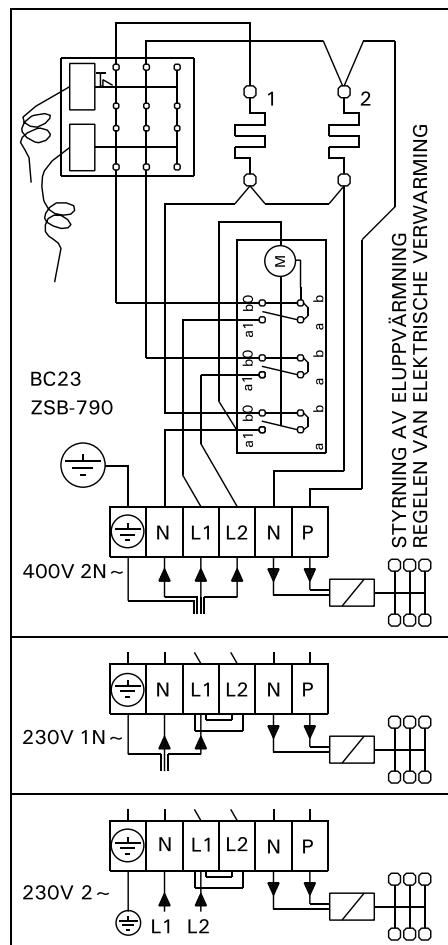
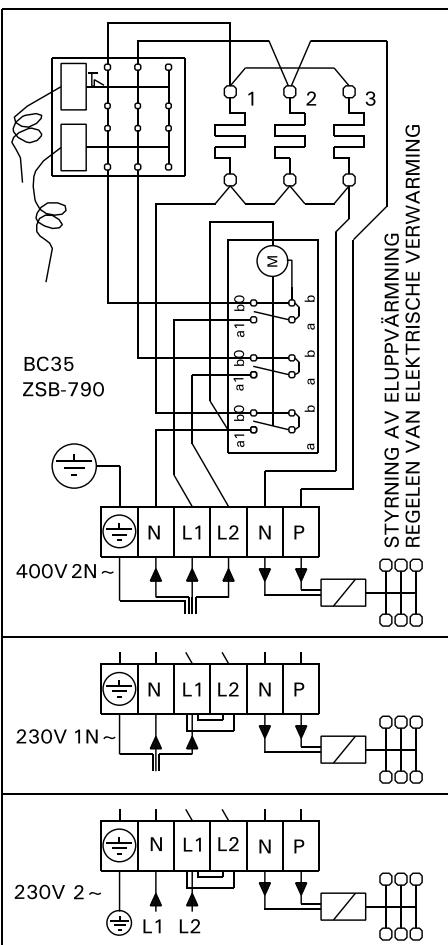
Kuva 9. Kiukaan sähkökytkennät (BCE)
Bild 9. Aggregatets elinstallationer (BCE)

Kuva 11.
Bild 11.

Ylikuumenemissuojan palautus Återställning av överhetningsskydd

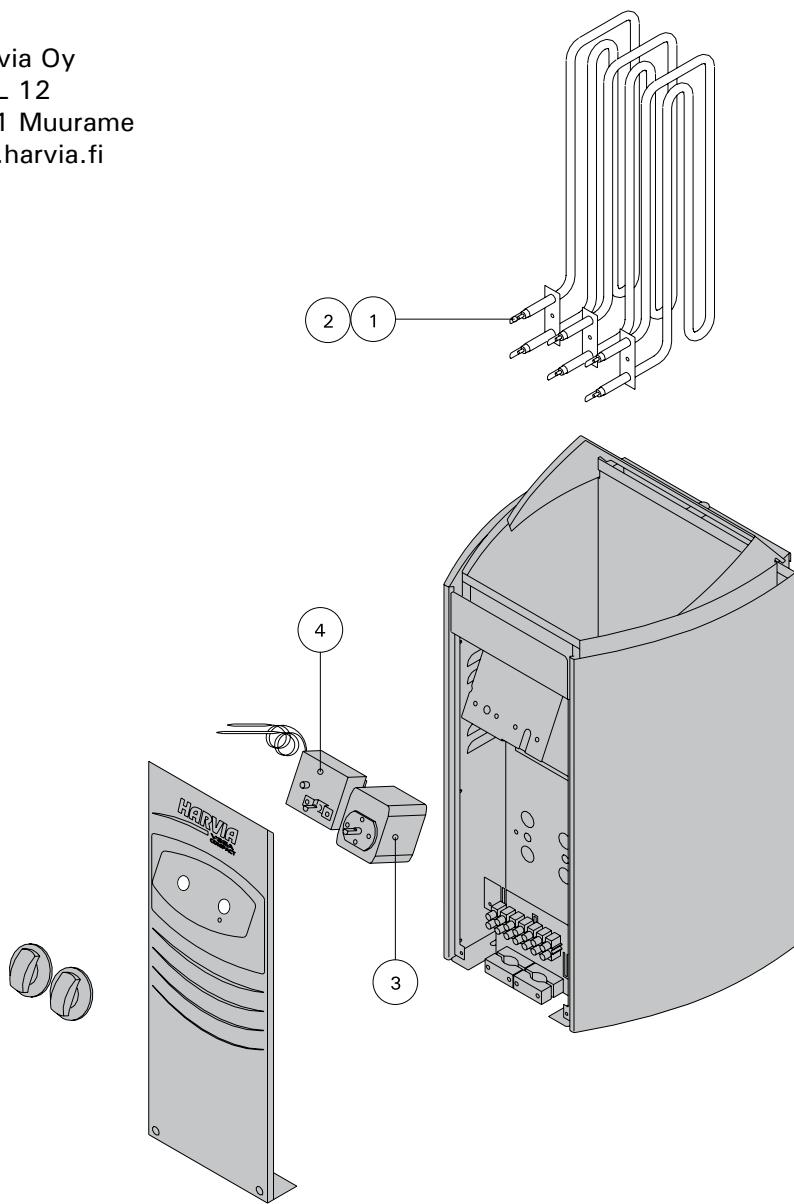
ELECTRICAL CONNECTIONS (Norway, Belgium)

4. VARAOSAT

4. RESERVDELAR

Harvia Oy
PL 12
FI-40951 Muurame
www.harvia.fi

1	1150 W / 230 V (BC23/E)	ZSB-770 (2 kpl/st/pcs./St./pc/stgb./vnt./pz./szt./шт./tk.)
2	1150 W / 230 V (BC35/E)	ZSB-770 (3 kpl/st/pcs./St./pc/stgb./vnt./pz./szt./шт./tk.)
3	⌚	ZSK-510 (BC)
4	°C	ZSK-520 (BC)